

Memo

gemeente **Overbetuwe**

Aan : Gemeenteraad
Van : College van B&W
CC :
Ons kenmerk : 12bw000589
Datum : 5 december 2012
Betreft : Toekomst regionale samenwerking - notitie ten behoeve van RTG tijdens politieke avond 18 december 2012

Overbetuwe verbindt... voor een krachtig kerngebied

Visie Overbetuwe op toekomstige regionale samenwerking

1. Belang van regionale samenwerking

De kern van alle gemeenten ligt op lokaal niveau. Ook onze gemeente kijkt vanuit het belang van onze inwoners naar de manier waarop we onze taken het beste kunnen organiseren. Aangezien veel vraagstukken niet ophouden bij onze gemeentegrenzen, is een goede samenwerking met onze buurgemeenten een belangrijke voorwaarde om onze doelen te realiseren. Bij deze regionale samenwerking blijft lokale verankering en lokale uitvoering echter van groot belang.

Gezien de geografische ligging van onze gemeente en daarmee de centrale positie binnen het stadsregiogebied, is een stevige verbinding tussen Arnhem en Nijmegen essentieel. Het grootste deel van het ruimtelijk-economische, sociale en culturele leven van onze inwoners speelt zich immers af op het schaalniveau van de Stadsregio. Bewoners, ondernemers en instellingen bewegen zich voornamelijk binnen het daily urban system (DUS) dat ruwweg overeen komt met de omvang van de regio. Binnen deze schaal vinden de meeste verplaatsingen plaats voor woon-werkverkeer, gaan de kinderen naar school, worden culturele instellingen bezocht en worden de inkopen gedaan. Beslissingen over verstedelijking, infrastructuur, duurzame economische ontwikkeling en landschapsinrichting liggen dan ook voor het overgrote deel op dit schaalniveau.

Het middengebied, bestaande uit Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen, vormt het hart van de Stadsregio. De centrale ligging met goede verbindingen naar Arnhem en Nijmegen maakt het gebied een aantrekkelijk woon- en werkgebied. De afgelopen jaren heeft dit gebied een sterke ontwikkeling doorgemaakt: zo trekt een vijfde deel van alle verhuizers uit de Stadsregio hierheen. Een sterk en compact kerngebied is nodig om een aantal vraagstukken in de Stadsregio op te lossen, zoals het garanderen van de bereikbaarheid door de aanleg van het HOV-netwerk en het doortrekken van de A15, het stimuleren van de economische motoren van de Stadsregio - de steden Arnhem en Nijmegen - en het investeren in het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven door onder meer Park Lingezegen.

Arnhem en Nijmegen zijn in de Stadsregio de brandpunten van stedelijke dynamiek, in economi-

sche, sociale en culturele zin. Vitale steden in de regio zijn cruciaal en dragen bij aan een sterke regio. Dit is noodzakelijk voor een stevige externe positionering in de richting van private partijen en andere overheden (provincie, Rijk, Europa). De vitaliteit van Arnhem en Nijmegen is op termijn afhankelijk van de manier waarop beide steden onderling samenwerken en elkaar aanvullen. Investerings binnen de thema's wonen, werken en mobiliteit versterken de aantrekkelijkheid van de steden en de omliggende regio als (economische) vestigingsplaats. Het functioneren van beide steden is echter ook afhankelijk van de rest van de regio. De kwaliteiten die er buiten de steden aanwezig zijn, bepalen mede de aantrekkelijkheid van de regio als geheel. De afstemming tussen de beide steden, de andere kernen langs de S-as¹ en de gebieden met een meer landelijk karakter is daarom essentieel. Het gaat om het bundelen van de krachten.

De gemeente Overbetuwe blijft hierin vanuit haar centrale positie een stevige rol vervullen.

2. Gewenste niveaus van samenwerking

Voor het bepalen van de meest passende omvang voor de samenwerking, is de aard van het desbetreffende onderwerp doorslaggevend. Centraal uitgangspunt is dan ook dat bij vrijwillige samenwerking de schaalgrootte afhankelijk is van de maatschappelijke opgave. Gebleken is dat deze onderwerpen vervolgens het beste geclusterd kunnen worden opgepakt op diverse schaalniveaus. Dit levert op hoofdlijnen de volgende gewenste niveaus van samenwerking op voor onze gemeente:

- Regionale samenwerking op de schaal van de stadsregio (20 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen) voor economische profilering en als afgeleide daarvan opgaven op het gebied van mobiliteit en wonen
- Subregionale samenwerking (11 gemeenten rondom Arnhem) voor sociaal-maatschappelijke opgaven
- Bovenlokale samenwerking (6 gemeenten rondom Arnhem, de "G5") voor bedrijfsvoering en uitvoering

Bij de subregionale en bovenlokale samenwerking blijft het ondanks de primaire focus op Arnhem van belang om ook een goede verbinding te houden met de gemeenten in het "Rijk van Nijmegen".

Criteria voor aangaan samenwerking

Er wordt gekozen voor samenwerking wanneer dit een meerwaarde oplevert op het gebied van het verhogen van de kwaliteit, het verkleinen van de kwetsbaarheid, het verlagen van de kosten en/of het besparen op overhead. Periodiek moet worden gezien of deze meerwaarde wordt geleverd en of de schaal waarop wordt samengewerkt nog passend is bij de wijze waarop de maatschappelijke opgave zich ontwikkelt.

Randvoorwaarden

Bij het kiezen van de gewenste vorm voor samenwerking zijn democratische legitimiteit, nabijheid / lokale verankering, een goede balans tussen flexibiliteit en stabiliteit en heldere afspraken over eigenaarschap en opdrachtgeverschap belangrijke randvoorwaarden.

¹ Dit is de centrale spooras en tevens de ruimtelijk economische ontwikkelas die loopt van Zevenaar/Didam door het middengebied naar Wijchen, via de twee economische motoren Arnhem en Nijmegen

Dilemma 1: Bestuurlijk perspectief langere termijn

Als reactie op het kabinetsvoornemen om 100.000+ gemeenten te realiseren, moet onze gemeente:

- A. Actief de mogelijkheden verkennen voor een toekomstige samenvoeging tot een 100.000+ gemeente
- B. De huidige samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en uitvoering voortzetten en verder ontwikkelen in de verwachting dat dit voldoende tegemoetkomt aan de eisen die de maatschappelijke opgaven en het Rijk aan ons stellen.

Dilemma 2: Ontwikkeling gemeentelijke organisatie langere termijn

Onze gemeentelijke organisatie ontwikkelt zich op de langere termijn naar:

- A. Een kleine kernorganisatie die de lokale bestuurders ondersteunt/adviseert en verschillende regionale uitvoeringsdiensten aanstuurt
- B. Een organisatie die de meeste taken op gemeentelijk niveau oppakt, waarbij regionale samenwerking alleen plaatsvindt als lokale uitvoering van een taak niet mogelijk is.

Standpunt college:

Voor het college is het van belang dat vraagstukken op de meest passende schaal worden opgepakt. De inhoud staat daarbij voorop, daarna volgt pas de discussie over de vorm. Het college ziet vooralsnog onvoldoende aanleiding om te constateren dat de huidige omvang van de gemeente ontoereikend is voor de maatschappelijke opgaven die van de gemeente worden gevraagd. Voor de vraag welke voorwaarden vanuit het Rijk worden gesteld aan de mate van samenwerking cq. samenvoeging, en voor de mogelijke financiële consequenties die dit met zich meebrengt, wacht het college graag de verdere ontwikkelingen op rijksniveau af.

Voor een aantal opgaven is goede samenwerking zeker noodzakelijk. Het college zet dan ook stevig in op de verbinding met zowel de buurgemeenten als de overige regiogemeenten, zodat bij de gewenste vraagstukken sprake kan zijn van een constructieve samenwerking. Daarbij investeert het college stevig in de bestaande samenwerkingsrelaties met onder meer Lingewaard, Arnhem, Rheden, Renkum én Nijmegen. Maar ook een sterke verbinding met Wageningen is voor de regio en onze gemeente in het bijzonder van groot belang, zodat ook hierop nadrukkelijk wordt ingezet.

De discussie over de gewenste omvang van de gemeente en haar werkorganisatie wil het college graag voeren nadat een inventarisatie heeft plaatsgevonden van de taakvelden waarop samenwerking nodig cq. wenselijk is. Afsproken is dat dit vanuit de werkorganisatie wordt voorbereid, waarna college en MT dit begin januari 2013 bespreken. Bij behandeling van de regionale visiestukken over de toekomstige regionale samenwerking in de raad van februari 2013, bespreekt het college dit dan ook graag verder met de raad².

² In bijlage 1 en 2 treft u de "Inventarisatie regionale samenwerkingsverbanden gemeente Overbetuwe" d.d. mei 2012 en de "Mogelijke samenwerkingsthema's subregio Arnhem" d.d. oktober 2012 aan, die als eerste aanzet voor deze inventarisatie kunnen dienen

3. Inhoudelijke thema's

♦ Economie

Geconcludeerd kan worden dat er draagvlak is onder lokale overheden, bedrijven en kennisinstellingen voor samenwerking tussen de regio's Arnhem en Nijmegen om de economische basis van de regio op orde en klaar voor de toekomst te hebben. Bij die samenwerking moet worden beseft dat we één regio zijn; het voortdurend uitdragen van die gedachte is nodig.

De vraag die naar aanleiding van bovenstaande analyse opkomt, is welke vorm van afstemming nodig is. Over nut en noodzaak van de huidige 'regionale economische agenda' wordt in de regio wisselend gedacht: de meerwaarde daarvan is op sommige terreinen aantoonbaar; de agenda is echter ook onbekend en soms ook onbemind. De vraag is of het nodig is samenhang aan te brengen in de economische agenda's van de subregio Arnhem en de subregio Nijmegen of dat het volstaat om elkaars speerpunten te kennen, te accepteren en die gezamenlijk uit te dragen.

In de regionale en subregionale discussies over de samenwerking op economisch gebied wordt aangegeven dat er binnen de samenwerking op regionaal niveau ook ruimte moet zijn voor bovenlokale en subregionale invulling. Om voldoende recht te doen aan de regionale samenwerking is het van belang deze ruimte duidelijk met elkaar te definiëren en deze onderlinge afspraken vervolgens te respecteren en uit te dragen.

Dilemma 3: Afstemming regionale economische agenda

Binnen de Stadsregio moet de toekomstige afstemming op economisch gebied als volgt worden vormgegeven:

- A. Er is geen duidelijke gezamenlijke identiteit binnen de regio of één gezamenlijk speerpunt wat de regio verbindt. Waar mogelijk moeten de gemeenten zich wel als onderdeel van één economisch sterke regio Arnhem Nijmegen presenteren en dus ook elkaar speerpunten uitdragen
- B. Om de economische ambities voor het stadsregiogebied te kunnen realiseren, onze externe positionering te verstevigen en de samenwerking binnen de "Triple Helix" te versterken is het van belang een duidelijk gezamenlijk economisch profiel te ontwikkelen.

Standpunt college:

Het college vindt het van groot belang dat de regio één sterk economisch profiel heeft, om de economische ambities van de regio te kunnen waarmaken. Door de verbinding met Wageningen kan dit gebied een brainport-functie vervullen op het terrein van onder meer Health en Food. Door het versterken van de samenwerking in deze "Triple Helix" tot een krachtige kennisregio en door de keuze voor een aantal heldere speerpunten, komt deze economische profilering het beste tot zijn recht. Juist de diversiteit en brede inzet op de sectoren maakt de regio hierbij sterk.

♦ Mobiliteit

De huidige samenwerking op stadsregionaal niveau beslaat drie domeinen:

1. Openbaar Vervoer, waarvan de recent afgeronde concessie drager is;
2. Fietsverkeer, waarbij in de regio onder meer innovatieve snelfietsroutes worden aangelegd;
3. Mobiliteitsmanagement, waarbij door beïnvloeding van gedrag succesvolle projecten (Slim Prijzen, Offensief bereikbaarheid) zijn gerealiseerd.

De huidige samenwerking biedt de mogelijkheid om op bestuurlijk niveau overleg te voeren met rijksoverheid en provincie. Die directe invloed wordt door de regiogemeenten als voordelig beschouwd: ook na eventuele wetswijzigingen moet dan ook worden ingezet op zeggenschap over de BDU middelen zo dicht mogelijk bij de gemeenten, zodat de grip op de financiële middelen niet afneemt.

♦ Wonen

Wonen is tot nu toe beschouwd als regionaal thema. De inmiddels vastgestelde Verstedelijkingsvisie van de Stadsregio heeft inzichtelijke gemaakt dat het veel meer een subregionaal thema is. Dit blijkt ook uit het recente rapport van de Rabobank "Stadsregio Arnhem - Nijmegen, uitdagingen voor de toekomst". Het middengebied, waarvan onze gemeente deel uitmaakt, behoort echter tot beide subregionale woningmarkten. De afgelopen periode heeft dit gebied zich sterk ontwikkeld: een vijfde deel van alle verhuizers uit de Stadsregio trekt hierheen.

Het is dan ook van groot belang dat de kwaliteit van en mogelijkheden voor dit middengebied niet in de knel komen in de discussie over de vraag wat "de" woningmarkt in de (sub)regio is en hoe deze functioneert. Zeker nu de noodzaak is ontstaan om over te gaan naar een vraaggerichte benadering in plaats van de eerder wel gehanteerde aanbodgerichte benadering, kan het middengebied hieraan een wezenlijke bijdrage leveren voor de regio. Op dit moment wordt in dit middengebied in samenwerking met de provincie een pilot opgezet (woningbouwprogrammering 2.0) om meer inzicht te krijgen in de (on)mogelijkheden van programmering op basis van reële vraag. In deze pilot wordt voor het vaststellen van de reële vraag naar woningen (soort, kwaliteit, prijsniveau) een verband gelegd met andere relevante factoren zoals werkgelegenheid, bereikbaarheid etc. en wordt bijvoorbeeld ook gekeken naar verhuisbewegingen.

Dilemma 4: Toekomstige samenwerking op het gebied van wonen

De samenwerking op het gebied van wonen moet als volgt worden opgepakt:

- A. Bezien welke taken er op subregionaal niveau kunnen worden uitgewerkt en wat dat betekent voor het tussengebied. Daarbij is het niet ondenkbaar dat er sprake is van een hybride uitwerking van dit thema, waarbij de kern van de samenwerking plaats vindt op subregionaal niveau en voor bepaalde onderdelen samenwerking tussen de twee subregio's wordt gezocht vanuit efficiency of effectiviteitsoverwegingen
- B. Voor het thema wonen de regionale, subregionale en bovenlokale monitoring op woningbouwprogrammering, -fasering en -realisatie vanuit de Verstedelijkingsvisie continueren. Daarnaast aan de hand van uitkomsten uit de pilot woningbouwprogrammering2.0 afwachten om de optimale schaal voor dit thema te bepalen.

Standpunt college:

Het college onderstreept het belang van het benaderen van het thema wonen in samenhang met de onderwerpen werken en mobiliteit. De economische groei en de bevolkingsontwikkeling bepalen in belangrijke mate de behoefte aan woon- en werklocaties en infrastructuur. De huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een andere manier van denken om de concurrentiekracht van de regio te vergroten en een passend antwoord te hebben op regionale kwesties. Centraal hierin staat het vraaggericht ontwikkelen naar de wens van de eindgebruiker. Het verbinden van de ambities voor wonen, werken en mobiliteit sluit aan bij het denken vanuit de eindgebruiker. Deze kijkt immers naar de manier waarop deze drie elementen samenkomen. Uit de pilot woningbouw-programmering 2.0 voor het middengebied moet blijken of deze meer vraaggerichte programmering beter aansluit bij onze ambities en meer kan voorzien in de behoeften van de woonconsument.

Door de regionale samenwerking op het gebied van werken, mobiliteit en wonen kan de economische kracht van de grote steden worden benut, de landschappelijke kwaliteit van het gebied worden ingezet als kwaliteit en kan het beste worden ingespeeld op de samenhangende vraag van de consument naar bereikbare werklocaties en voorzieningen en een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving. Wij pleiten dan ook voor een voortzetting van deze samenwerking op alle drie deze onderwerpen. Daarin zoeken wij nadrukkelijk afstemming met zowel de gemeente Lingewaard als de gemeente Arnhem en Nijmegen, vanuit een krachtig kerngebied voor de regio.

♦ Sociale agenda:

Voor de thema's van de sociale agenda (werkvoorzieningschap, gezondheidszorg, onderwijs, CJG, etc.) kent de subregio Arnhem een lange samenwerkingstraditie. Deze samenwerking is deels vormgegeven in gemeenschappelijke regelingen, maar vaak ook in bestuurlijke en ambtelijke afstemmingsoverleggen. Hierin staat beleidsafstemming voorop.

De sociale agenda van de gemeente zal de komende jaren zwaarder worden. Door de drie decentralisaties komen meer verantwoordelijkheden op het bordje van de gemeenten te liggen. Deze nieuwe gemeentelijke taken vragen veel samenwerking in de regio. Enerzijds vanwege het feit dat deze opgaven vragen om het bundelen van krachten, anderzijds omdat veel partners van de gemeenten op bovenlokaal niveau zijn georganiseerd. Het gezamenlijk maken van (kader)afspraken met deze partners zal de inwoners van deze regio ten goede komen. Het belang van samenwerking in de regio wordt nog verder versterkt door de afspraken in het regeerakkoord over de passende schaal en de financiële consequenties die hieraan worden verbonden.

Bij regionale samenwerking op het gebied van de sociale agenda moet veel aandacht zijn voor lokaal maatwerk en lokale inbedding/uitvoering. Daarbij is een stevige afstemming nodig tussen de verschillende deelterreinen, gezien de grote samenhang daartussen.

Dilemma 5: Toekomstige samenwerking m.b.t. de sociale agenda

De toekomstige afstemming op m.b.t. de sociale agenda moet als volgt worden vormgegeven:

- A. Beleidsafstemming én gezamenlijke uitvoering op subregionaal niveau
- B. Beleidsafstemming op subregionaal niveau, maar uitvoering op bovenlokaal niveau (G5)

Standpunt college:

Bij samenwerking op het gebied van de sociale agenda wordt de keuze voor de samenwerkingspartners minder door externe factoren bepaald. Zeker is dat een grote stad een heel andere problematiek kent dan onze gemeente. De opgaven op dit terrein liggen bovendien veel meer lokaal dan regionaal.

Desalniettemin is het van belang om de gezamenlijke denkkraft in de regio te benutten en om voor de uitvoering te bezien op welk schaalniveau de benodigde kwaliteit en kwantiteit het best tot zijn recht komt. Dit wordt dan ook meegenomen in de inventarisatie zoals genoemd bij dilemma 1 en 2.

♦ Bedrijfsvoering en uitvoering

De afgelopen periode is de bovenlokale samenwerking ("G5") met betrekking tot bedrijfsvoering en uitvoering geïntensiveerd. Op een aantal terreinen (interimpool, subsidieverwerving) wordt in de uitvoering samengewerkt. Op een aantal andere thema's (sport, HRM, ingenieursdiensten, inkoop, ICT, belastingen) worden de mogelijkheden om in de uitvoering samen te werken onderzocht. Recent hebben de betrokken colleges besloten om op het terrein van de sport een bedrijfsplan op te laten stellen, waarin duidelijk moet worden wat het gezamenlijk uitvoeren van sportbeleid op levert. Gelet op de positieve ervaringen de afgelopen periode, willen we deze samenwerking de komende tijd voortzetten en intensiveren. Gelet op de wens vanuit andere gemeenten uit de subregio Arnhem om op onderdelen te kunnen aansluiten, kan daarbij onderzocht worden of andere gemeenten op inkoop/opdrachtbasis kunnen meedoen.

4. Stadsregio Arnhem Nijmegen

Onze gemeente is zeer positief over hetgeen de samenwerking binnen de Stadsregio Arnhem Nijmegen de afgelopen periode heeft opgeleverd. Hoewel er in de regio nog steeds grote onderlinge verschillen zijn - zowel tussen de regio's rond Arnhem en Nijmegen als tussen de grote en de kleinere gemeenten - is er wel degelijk sprake van een grotere eensgezindheid en een toenemende verwevenheid van activiteiten (wonen, winkelen, werken) die invloed hebben op de economische positie van het gebied. Sinds de start van de samenwerking in 1994 heeft de regio zich ontwikkeld tot één van de economische kerngebieden van Nederland, met een aantrekkelijk woon- en werkklimaat. Er is echter nog veel werk te verzetten om de ambitie te realiseren om in 2020 de economisch best presterende regio buiten de Randstad te zijn.

Wij onderschrijven dan ook het belang van de uitspraak dat bij aanpassing van de nu ervaren knelpunten het kind niet met het badwater moet worden weggegooid. Wij erkennen echter ook dat de samenwerking tussen de lidgemeenten van de Stadsregio voor verbetering vatbaar is. Daarbij staat een gezamenlijke visie en een breed commitment voorop.

Ook een goede samenwerking met kennisinstellingen, overheid en bedrijfsleven (Triple Helix) is noodzakelijk om de gezamenlijke ambities te bereiken.

Ook bij de discussie over de toekomst van de Stadsregio staat de inhoud voorop.

De gekozen structuur is van minder groot belang, zo lang deze maar maximaal ondersteunend is aan de te realiseren doelen binnen de eerder vermelde randvoorwaarden. Met name een goede balans tussen stabiliteit en flexibiliteit moet daarbij leidend zijn om voldoende duurzame ontwikkelingen te kunnen inzetten, maar tegelijkertijd ook soepel te kunnen inspe-

len op relevante ontwikkelingen. Een samenwerkingsvorm waarin alle betrokken gemeenten eenzelfde basispakket aan taken overeenkomen, met daarbij ruimte voor individuele gemeenten om hieraan "plustaken" toe te voegen, biedt daarvoor de beste mogelijkheden.

Dilemma 6: Stadsregio Arnhem Nijmegen

Welk standpunt neemt de gemeente Overbetuwe in met betrekking tot het raadsvoorstel "consequenties van het regeerakkoord voor de stadsregio"³, zoals dit aan de orde komt in de Stadsregioraad van 20 december 2012, met daarin met name het voorstel om:

- te blijven pleiten voor de verworvenheden voor de gemeenten van de Wgr-plus (de instrumenten, met name de BDU);
- de samenwerking met de universiteiten van Nijmegen en Wageningen te intensiveren;
- de afstemming met de provincie voort te zetten;
- de relevante bepalingen uit het regeerakkoord waar deze raken aan de huidige Stadsregiotaken nader te verkennen en waar nodig het belang van de Stadsregio hierin te verdedigen en waar mogelijk kansen te benutten;
- het proces over de toekomst van de Stadsregio waar mogelijk te faciliteren, te stimuleren dat er één voorstel hiervoor komt en er naar streven de financiële consequenties te vertalen in de begroting 2014 (ter besluitvorming juni 2013);
- de motie bezuiniging op inwonerbijdrage te heroverwegen, en pas definitief te besluiten over financiën nadat eerst over de inhoud en vervolgens over de vorm/structuur is besloten.

Standpunt college:

Het college kan zich vinden in de door de Stadsregio geschetste lijn. Zij verwacht daarbij dat relevante besluitvorming op rijksniveau voortdurend nauwlettend in het oog wordt gehouden en dat het geschetste traject als gevolg hiervan waar nodig wordt bijgestuurd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

de wnd. burgemeester,

Th.M.M. Hoex

R.T. Metz

BIJLAGEN:

1. Inventarisatie regionale samenwerkingverbanden Overbetuwe d.d. mei 2012
2. Overzicht taakvelden mogelijke samenwerking door subregio Arnhem d.d. sept. 2012
3. Voorstel Stadsregioraad "Consequenties van het regeerakkoord voor de stadsregio" d.d. 26 november 2012

³ Zie bijlage 3

Inleiding

Voor het gesprek tussen raad en college over de gewenste regionale samenwerking van de toekomst, heeft in de eerste plaats een inventarisatie plaatsgevonden van de *huidige* regionale samenwerkingsverbanden. Daarbij gaat het zowel om ambtelijke als bestuurlijke samenwerkingsverbanden van (min of meer) structurele aard (geen incidentele samenwerking), in formele of informele zin. Het gaat hier om samenwerkingsverbanden waar in ieder geval één of meer andere gemeenten zijn betrokken (dus geen samenwerking met alleen andere partijen/organisaties).

Toelichting tabel:

Naam:	Naam van het samenwerkingsverband
Doel:	Wat wordt met het samenwerkingsverband beoogd?
Verplicht:	Indien de samenwerking verplicht is, wordt ook de wettelijke grondslag vermeld
Vorm:	In welke vorm is de samenwerking gegoten (publiek- of privaatrechtelijke vorm of informele vorm)
Deelnemers:	Welke partijen nemen deel aan dit samenwerkingsverband (zowel publieke als private partners; minimaal één andere gemeente).
Toegevoegde waarde voor Overbetuwe:	Wat is de toegevoegde waarde voor Overbetuwe van dit samenwerkingsverband
Risico's voor Overbetuwe:	Welke risico's zijn voor onze gemeente verbonden aan deze samenwerking

I. Samenwerking binnen verbonden partijen, waarin sprake is van samenwerking met één of meer andere gemeenten

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
1. Stadsregio Arnhem Nijmegen te Nijmegen	Een aantrekkelijke, goed bereikbare en internationaal concurrerende regio. Een regio die aantrekkelijk is voor inwoners en waar bedrijven en instellingen willen investeren.	Ja (nog wel), op basis van Wet gemeenschappelijke regelingen plus	Gemeenschappelijke regeling	Arnhem, Beuningen, Duiven, Doesburg, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Westervoort, Wijchen, Zevenaar	Afhankelijk van thema. Toegevoegde waarde mogelijk bij thema's die op regionale schaal spelen.	Financieel: in principe groot, omdat de deelnemende gemeenten geheel moeten opkomen voor eventuele tekorten
2. Werkvoorzieningschap Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven)	Het bieden van werk onder aangepaste omstandigheden aan personen die (nog) niet kunnen re-integreren in een reguliere baan.	Gemeenten moeten de Wsw uitvoeren. Gekozen is voor een GR. Maar kan ook op een andere manier.	Gemeenschappelijke regeling	9 gemeenten: Doesburg, Zevenaar, Rijnwaarden, Duiven, Rheden, Westervoort, Arnhem, Rozendaal, Overbetuwe en Lingewaard		Financieel: zeer groot, omdat de deelnemende gemeenten geheel moeten opkomen voor tekorten. Gemeente Overbetuwe is hierdoor voor ca. 7% risicodragend. Komende jaren zijn er aanzienlijke tekorten.

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
3. Hulpverlening - Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	Draagt zorg voor de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, preventie, epidemiologie, hulpverlening op het gebied van de brandweer, geneeskundige hulpverlening bij rampen, ambulancehulpverlening, GGD en de meldkamerfunctie van brandweer en ambulancedienst ¹	Ja	Gemeenschappelijke regeling	Alle gemeenten binnen de Veiligheidsregio Gelderland Midden: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar	Door gezamenlijk zaken op te pakken heb je efficiency voordeel.	Financieel: Groot. De algemene bedrijfsreserve wordt gebruikt om exploitatieoverschotten en verliezen te compenseren en de risicoparagraaf af te dekken. Aangezien deze partij zelf geen verdere mogelijkheden heeft om nadelige exploitatiesaldi op te vangen komen eventuele hogere tekorten geheel voor rekening van de deelnemende gemeenten
4. Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA)	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen zowel in rechtstreekse samenwerking als bij wet toevertrouwde belangen betreffende de bescherming van milieu	Nee	Gemeenschappelijke regeling	Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar	Kennisdeling, verminderen kwetsbaarheid, opheffen van een kennis/deskundigheidslacune, efficiency, gezamenlijk draaien van projecten, gezamenlijke inhuur van expertise ²	Financieel: Risico is in principe beperkt tot de verstekte bijdrage. De MRA voert geen fysieke projecten uit. Eventuele overschrijdingen van bedragen worden opgevangen met de financiële reserves ³

¹ Vanaf 1 januari 2014 vallen gemeentelijke brandweer van Barneveld, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Rijn- IJssel, Scherpenzeel, Wageningen en Zevenaar/Rijnwaarden onder VGGM (Regionalisering brandweer).

² Toegevoegde waarde van de RUD is het voldoen aan de landelijke vereisten tav kwaliteit en kwantiteit ten aanzien van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Mogelijk laat Overbetuwe in de toekomst ook de WABO taken hieronder vallen. Ook de efficiencyvoordeel, het maken van een kwaliteitsslag en de borging hiervan en het streven naar uniformiteit van de manier van vergunningverlening etc is een toegevoegde waarde van de RUD.

³ Voor de RUD wordt dit nog uitgezocht. Ook wordt gekeken op welke wijze andere milieuthema's zoals bv klimaat en duurzaamheid binnen de RUD een plek kunnen krijgen. Hiervoor wordt nu gewerkt aan een Inrichtingsplan.

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
5. Euregio Rijn/Waal	Bevordering van de regionale grensoverschrijdende samenwerking.	Nee	Gemeenschappelijke regeling	50 Duitse en Nederlandse gemeenten en 5 regionale overheden en overige publiekrechtelijke organisaties	Kennisdeling, subsidiemogelijkheden	Financieel: de deelnemende gemeenten geheel moeten opkomen voor eventuele tekorten
6. Gemeenschappelijk Orgaan voor Onderwijszaken in de regio Arnhem Volwasseneneducatie (GOV)	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volwasseneneducatie en andere onderwijszaken	Nee	Gemeenschappelijke regeling	10 gemeenten uit de regio Arnhem met Arnhem als centrumgemeente	Bepikt. Laatste ontwikkelingen WEB/AVO en bij de ROC's worden bijgehouden en doorgegeven.	Financieel: risico is in principe beperkt tot de verstrekte bijdrage
7. Openbaar lichaam Recreatieschap Overbetuwe	De belangen van de deelnemende gemeenten ten aanzien van openluchtrecreatie en het toerisme, het landschapsschoon en de natuurbescherming, voor zover het de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie betreft, op bovenlokaal niveau	Nee	Gemeenschappelijke regeling	Gemeenten Arnhem, Overbetuwe en Lingewaard	Alle taken van de recreatieschappen zijn vanaf 1 juli 1999 overgenomen door de Recreatie-maatschappij. Het schap waarvan Overbetuwe deel uitmaakt is een van de aandeelhouders van de recreatiemaatschappij.	Financieel: geen. Het Recreatieschap Overbetuwe is één van de drie aandeelhouders van de B.V. Recreatie-maatschappij Rivierengebied (handelsnaam uit@r-waard). In het geval deze BV niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, gaat ze (uiteindelijk) zonder verdere verplichtingen van de aandeelhouders failliet

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
8. Park Lingezegen	De realisatie en coördinatie van het beheer Park Lingezegen	Nee	Gemeenschappelijke regeling	Provincie Gelderland, gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Waterschap Rivierenland	Een kwalitatieve impuls voor de stadsregio Arnhem Nijmegen om in te wonen en te werken. Aangezien het park voor het overgrote deel op grond gebied van Overbetuwe is gelegen verhoogt het Park in hoge mate de aantrekkelijkheid van de gemeente als woon- werk- en recreatie-gemeente.	M.i.v. 2011 een geïndexeerde jaarlijkse bijdrage van € 240.000,- t.b.v. beheer openbaar lichaam
9. Vitens N.V	Het verzorgen van de drinkwatervoorziening	Nee	NV	107 gemeenten en 3 provincies	Beperkt. Via aandeelhoudersvergadering hebben aandeelhouders inspraak / stemrecht over o.a. verhoging tarieven ed. Net als bijna alle andere deelnemende gemeenten hebben we maar een heel klein deel van de aandelen in handen. De invloed die we kunnen uitoefenen op het beleid is dus heel marginaal.	Financieel: risico beperkt tot het belang in aandelen (€ 34.717)

	Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetsuwe	Risico's voor Overbetsuwe
10	Bank Nederlandse Gemeenten	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden door onder andere het aantrekken en uitzetten van gelden, het op andere wijze verlenen van kredieten, het stellen van garanties, het verzorgen van het betalingsverkeer, het verrichten van valutatransacties, het adviseren en bemiddelen bij de uitgifte van en de handel in effecten, het bewaren, beheren en administreren van effecten en andere vermogensbestanddelen ten behoeve van derden, alsmede het oprichten van en deelnemen in andere ondernemingen en/of rechtspersonen, wier doel in verband staat met of bevorderlijk is voor het hiervoor gestelde.	Nee	NV	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van Gemeenten, Provincies en één Hoogheem-raadschap	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De kerntaak is om tegen lage tarieven te voorzien in lange kredietverlening aan decentrale overheden en in kredietverlening onder garantie van overheden. BNG beoogt het behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.	Financieel: risico beperkt tot de nominale inleg € 54.405

2. Overige formele samenwerking

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
1. Regionale uitvoeringsdiensten	Een robuuste organisatie voor de Wgr regio ter verbetering van de milieuhandhaving en kostenbesparing door vergroting van de schaalomvang	Nee	Vooralsnog informeel. Gemeenschap-pelijke regeling in ontwikkeling, voorlopige instemming college in besluit van 22 mei 2012, evenals onder voorwaarden met bedrijfsplan	Overbetuwe, Lingewaard, Renkum, Arnhem, Duiven, Zevenaar, Rijnwaarden, Doesburg, provincie Gelderland, Rheden, Westervoort, Roosendaal, MRA	- Verhoging kwaliteit Milieu. - Minder kwetsbaar in de personele bezetting. - Efficiency - Voldoen aan de kwaliteitscriteria van het rijk	Financieel. Frictiekosten ict, huisvesting, personeel.
2. Stadsregio (regiotaxi)	Collectief vraagafhankelijk vervoer (vanuit de Wmo)	Nee	Dienstverlening-overeenkomst	Arnhem, Beuningen, Duiven, Doesburg, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Westervoort, Wijchen, Zevenaar	Efficiency	

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
3. Openbare verlichting	In een breder verband beleid formuleren voor de gemeenten Lingewaard en Overbetuwe op het gebied van de openbare verlichting.	Nee	Samenwerkingsovereenkomst tussen Overbetuwe en Lingewaard	Lingewaard en Overbetuwe	Gebruik kunnen maken van specifiek kennis die niet binnen de eigen gemeente voorhanden is.	Geen
4. Watermeetnet	Het monitoren van de fluctuaties van het grondwater in de gemeenten Lingewaard en Overbetuwe	Nee	Samenwerkingsovereenkomst tussen Overbetuwe en Lingewaard en het Waterschap	Lingewaard en Overbetuwe	Op grotere schaal deze taak kunnen uitvoeren is goedkoper	Geen
5. Officier van Dienst piket Betuwe	Invulling geven aan het Officier van Dienst piket Betuwe	Nee	Regionale regeling	Lingewaard en Overbetuwe	Efficiency voordeel en schaalgrootte	Geen
6. VGGM	Invulling geven aan het Commandant van Dienst piket	Nee	Regionale regeling	Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rijnwaarden, Rheden, Rozendaal Zevenaar	Efficiency voordeel en schaalgrootte	Geen
7. ROT-piket	Ondersteuning van de gemeenten bij de uitvoering van taken op het gebied van Bevolkingszorg tijdens een ramp of crisis.	Nee	Regionale regeling	Alle gemeenten uit regio Gelderland-Midden	Verminderen kwetsbaarheid, zoveel mogelijk wegnemen capaciteitsprobleem, verhogen efficiency	Geen

	Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
8.	Intergemeentelijke samenwerking rampenbestrijding en crisisbeheersing	Door samenwerking en bundeling van krachten in koude fase gemeente beter voorbereiden op haar taken tijdens een ramp of crisis.	Deels	Regionale regeling	Alle gemeenten uit regio Gelderland-Midden	Gemeente kan zich efficiënter voorbereiden op haar taak tijdens ramp of crisis, verminderen kwetsbaarheid, schaalgroottes sluit beter aan bij problematiek.	Geen
9.	Toezicht DHW	Uitvoering geven aan toezichtstaken op gebied van drank en horeca.	Nee	Samenwerkingsconvenant	Duiven, Lingewaard, Rijnwaarden en Overbetuwe.	Efficiency, schaalgroottes sluit beter aan bij omvang problematiek.	Financieel (voor aandeel Overbetuwe)
10	Schoolagent en schoolprojecten	Verhogen veiligheid voor en door jongeren (gemeente is verantwoordelijk voor OOV en heeft regierol op dit gebied)	Nee	Samenwerkingsconvenant	Politie district Rivierenland, OBC, Westeraam, HPC, Lingewaard, Overbetuwe.	Efficiency	Geen
11.	Uitvoering Bijstands Besluit Zelfstandigen door de gemeente Arnhem	Wettelijke uitvoering Bbz	Nee	Samenwerkingsovereenkomst	Arnhem en Overbetuwe. Lingewaard heeft een vergelijkbaar contract met Arnhem	Vermindering kwetsbaarheid uitvoering. Werkzaamheden zijn specialistisch van aard. Arnhem voert de Bbz voor meer omliggende gemeenten uit en heeft hiertoe voldoende expertise in huis. Waarborg continuïteit van de uitvoering	Gering. Als Arnhem dit zou gaan afstoten dan moeten wij dit weer zelf organiseren

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
12. Openbare ruimte, onderhoudscontracten	Gezamenlijke onderhoudscontracten afsluiten	Nee	Contract	Lingewaard	Efficiency	Geen
13. P&O Netwerk	Kennisdeling P&O algemeen	Nee	Vereniging	24 gemeenten regio Ede-Arnhem-Nijmegen	Kennisdeling	Geen
14. Werken in Gelderland	Arbeidsmarktcommunicatie, werving & selectie	Nee	Stichting	24 gemeenten regio Ede-Arnhem-Nijmegen	Efficiency	Geen
15. Samenwerking inhuur tijdelijk werk	Inhuur tijdelijk werk	Nee	Mantelcontract met Randstad en Driessen	24 gemeenten regio Ede-Arnhem-Nijmegen	Efficiency	Geen
16. Traineeprogramma	Opleiden talentvolle medewerkers	Nee	Gezamenlijk opleidingstraject	Gemeenten, HAN	Kansen bieden talentvolle eigen medewerkers en vinden talentvolle nieuwe medewerkers	Geen
17. Project- en interimpool "G5"	Inhuur tijdelijk werk (project- en interimmanagers)	Nee	Overeenkomst	Arnhem Lingewaard Overbetuwe Renkum Rheden	Efficiency, verminderen kwetsbaarheid, vergroten deskundigheid	Geen
18. Cultuurpact	Versterking van kunst en cultuur in de Gelderse regio's	Nee	Overeenkomst	Provincie Gelderland, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rijnwaarden, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort, Zevenaar	Kennisdeling, vergroten deskundigheid / effectiviteit	Geen

3. Informele samenwerking

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
1. Regionaal Bureau Leerplicht	Regionale samenwerking leerplicht	Nog niet, bij regionalisering uiteraard wel	Op dit moment regionale afstemming; een gemeenschappelijke regeling is in ontwikkeling	Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar	Gemeente kan zich efficiënter voorbereiden op haar taak van leerplicht, verminderen kwetsbaarheid, schaalgroottes sluit beter aan bij problematiek	Op dit moment wordt gemeenschappelijke regeling voorbereid. Een duidelijk risicoprofiel is nog niet te geven. Voor Overbetuwe is van belang dat de input aan mensen en middelen ook straks terugkomen in het programma voor de gemeente
2. Locaal cluster Rijn6	Samenwerking in de afvalwaterketen (riolering en zuivering)	Samenwerking is verplicht opgelegd via afspraken in het Bestuursakkoord Water. Hierin zijn afspraken vastgelegd over kostenbesparing. In de periode tot 2020.	Momenteel is deze nog niet vastgelegd. Er wordt gewerkt aan de vorm van een netwerkorganisatie. Deze moet 31-12-2012 operationeel zijn (deadline uit Bestuursakkoord Water) en bestuurlijk zijn vastgelegd.	Gemeenten: Arnhem, Lingewaard, Rheden en Overbetuwe. Waterschappen: Rijn & IJssel en Rivierenland	Doelen zijn geformuleerd vanuit drie K's: Vermindering (personele) Kwetsbaarheid, verbetering van de Kwaliteit in dienstverlening en vermindering van de Kosten	Risico's beperkt zolang voldaan wordt aan de afspraken. Anders dreigt wetgeving de samenwerking af te dwingen. Risico van netwerkorganisatie is beperkt. Mogelijk wordt naar de toekomst gewerkt aan een (zelfstandige) uitvoeringsinstantie. Daarvan is risico groter zowel financieel (opstartkosten) als mbt zeggenschap openbare ruimte.

Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
3. Samenwerking op het gebied van de jeugd (gezondheids) zorg en de volksgezondheid	Regionaal beleid ontwikkelen en uitvoeren, regionale organisaties aansturen, efficiënt inzetten ambtelijke capaciteit, verhoging van de kwaliteit, taken regionaal laten uitvoeren vanwege wettelijke verplichting of vanwege het specialistisch karakter ervan waarvoor een groot werkgebied nodig is	Op enkele onderdelen verplicht b.v. bij Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg, Verwijsindex, aanpak kindermishandeling, grotendeels vrijwillig vanuit inhoudelijke en efficiëntcy-overwegingen	Op basis van afspraken die bestuurlijk worden afgedekt door het regionaal portefeuillehouder overleg waarin alle wethouders jeugd / of gezondheidszorg zitting hebben. Voor de toekomst bestaat voornemen om dit juridisch / financieel vast te leggen	11 gemeenten: Renkum, Rheden, Duiven Westervoort, Zevenaar, Lingewaard, Arnhem, Doesburg, Rozendaal, Rijnwaarden, Overbetuwe.	Grote toegevoegde waarde: Meer kwaliteit door samenwerking, Efficiënte werkwijze, Eenheid van werken vanuit regionale organisaties, Samen meer macht, deskundige ambtelijke inzet, geld.	Risico: Gemeenten kunnen afhaken waardoor (financiële) afspraken minder gunstig uitpakken. Reden om dit voor de toekomst in hardere juridische afspraken te gaan vastleggen. Verder: Samenwerking betekent winst maar ook dat je soms een beetje zeggenschap inlevert te goede van het geheel. Tot nu toe weinig problemen.
4. SRAN-Noord	Regio ambtelijk vakoverleg prestatievelden 6, 7, 8, 9 van de Wmo	Nee	Informeel	Arnhem, Duiven, Doesburg, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar	Kennisdeling	Geen

	Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
5.	Samenwerking invoering Wet werken naar vermogen	Voorbereiden invoering Wet werken naar vermogen	Nee	Bestuurlijk en ambtelijk overleg	Deelnemende gemeenten in Presikhaaf	Kennisdeling, afstemming	Geen
6.	Diverse projecten op gebied van veiligheid	Verhogen objectieve en subjectieve veiligheid (gemeente is verantwoordelijk voor OOV en heeft regierol op dit gebied)	Nee	Informeel overleg	Politie district Rivierenland, OM, Duiven, Westervoort, Rijnwaarden, Zevenaar, Lingewaard en Overbetuwe	Efficiency, schaalgrootte sluit beter aan bij omvang problematiek.	Geen
7.	Regionaal overleg mediation	Kennis delen bij de implementatie van informele afhandeling bezwaarschriften/ toepassen mediationvaardigheden, regionale pool mediators opzetten en in stand houden.	Niet verplicht	Informeel overleg	Stadsregio Waterschap Rivieren- land, Gemeenten Overbetuwe, Nijmegen, Wageningen, Duiven, Westervoort, Wijchen, Renkum, Druten, Ubbergen, Ede, Groesbeek, Heumen, Beunigen, West Maas en Waal, Lingewaard, Rijnwaarden	Kennisdeling, lage drempel bij toepassen mediation en inzet mediators	Geen.

	Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
8.	Proces Samenwerking ICT "G5"	Het proces levert een bijdrage aan een structurele samenwerking tussen de vijf gemeenten op ICT-gebied, die zodanig is ingericht is dat de klanten van alle gemeenten kwalitatief goed kunnen worden bediend.	Nee	Vooralsnog informeel; mogelijk in de toekomst centrumgemeente	Arnhem, Lingerwaard, Overbetuwe, Rheden, Renkum	Schaalgrootte, efficiency, vermindering kwetsbaarheid	Financiële risico's nog niet duidelijk
9.	Proces samenwerking sport "G5"	Komen tot een structurele samenwerking op het gebied van sport	Nee	Vooralsnog informeel; mogelijk in de toekomst formeel	Arnhem, Lingerwaard, Overbetuwe, Rheden, Renkum	Schaalgrootte, efficiency, vermindering kwetsbaarheid	Financiële risico's nog niet duidelijk
10.	Samenwerking belastingen "G5"	Het vormen van één belastingorganisatie voor 5 gemeenten, die robuust genoeg is om de belastingprocessen te borgen.	Nee	Vooralsnog informeel	Arnhem Lingerwaard Overbetuwe Renkum Rheden	- Verhoging kwaliteit belastingprocessen - Capaciteiten medewerkers optimaler inzetten - Meer ruimte voor groei en ontwikkeling - Betere borging van bedrijfsvoering - Beter inspelen op ontwikkelingen - Bijdrage aan efficiency	- Is er nog ruimte voor voldoende regie op de processen - Sociaal statuut voor medewerkers?

	Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
11.	Samenwerking subsidies "G5"	Een gezamenlijk subsidiebureau voor de verwerving van subsidies	Nee	Informeel	Arnhem Lingewaard Overbetuwe Renkum Rheden	Deskundigheid, verhogen inkomsten, efficiency	Geen
12.	Samenwerking inkoop en aanbesteding "G5"	Intensivering van samenwerking t.b.v. gezamenlijke inkoop, kennisdeling en onderlinge uitwisselbaarheid van inkopers. Dit zal resulteren in een inkoop adviesbureau.	Nee	Voorbereidingen voor een gezamenlijk inkoop adviesbureau	Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Rheden, Renkum	Schaalgrootte, efficiency, vermindering kwetsbaarheid	Mogelijk zal geïnvesteerd moeten worden voor er besparingen kunnen worden gerealiseerd. Geen expertise meer in eigen huis.
13.	Samenwerking Sociale zaken (werk en inkomen, zorg en inkomen) "G5"	Kennisuitwisseling tav arbeidsmarktbeleid en re-integratie. Samenwerking wordt ihkv WWNV doorontwikkeld – momenteel in de oriënterende fase	Nee	Informeel	Arnhem Lingewaard Overbetuwe Renkum Rheden	Kennisdeling	Geen
14.	Ingenieursdiensten "G5"	Intensivering van samenwerking	Nee	Informeel	Arnhem Lingewaard Overbetuwe Renkum Rheden	Kennisdeling	Geen
15.	Juridische zaken "G5"	Kennisuitwisseling (m.n. nieuwe wetgeving), afstemming, ondersteuning totale proces "G5"	Nee	Informeel	Arnhem Lingewaard Overbetuwe Renkum Rheden	Kennisdeling	Geen
16.	P&O "G5"	Harmonisatie regelgeving arbeidsvoorwaarden, rechtspositie	Nee	Informeel	Arnhem Lingewaard Overbetuwe Renkum Rheden	Kennisdeling en afstemming	Geen

	Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
17.	Documentaire informatievoorziening (DIV)	Kennissuitwisseling op het gebied van DIV/Corsa	Nee	Informeel	Montferland, Wagingen, Oostgelre, Overbetuwe, Beuningen, Oude-IJsseltreek	Kennisdeling	Geen
18.	Openbare ruimte, inzet materieel	Overleg gezamenlijke inzet materieel	Nee	Informeel (contract met derden wel formeel)	Lingewaard en Overbetuwe, nog in overlegfase hierover	Gezamenlijk contract met derden maar ook afstemming inzetbaarheid onderling	Geen
19	Openbare ruimte, calamiteiten en evenementen, gladheidbestrijding	Gezamenlijke inzet bij calamiteiten, evenementen en gladheidbestrijding	Nee	Informeel	Lingewaard en Overbetuwe, nog in overlegfase; voor gladheidbestrijding seizoen 2011/2012 is samenwerking opgestart	Verminderen kwetsbaarheid; efficiency	Geen
20.	Openbare ruimte, rioolbeheer	Gezamenlijk rioolbeheer	Nee	Informeel	Diverse, nog niets concreet; in overlegfase	Efficiency	Vooralsnog geen
21.	APV-overleg	Kennissuitwisseling op het gebied van APV	Nee	Informeel	Diverse gemeenten, o.a. Lingewaard, Overbetuwe, Duiven Westervoort	Kennisdeling	Geen
22.	Archeologie	Kennissuitwisseling op het gebied van archeologie	Nee	Informeel	Arnhem, Lingewaard, Neder-Betuwe, Overbetuwe, MARN	Kennisdeling	Geen

	Naam	Doel	Verplicht	Vorm	Deelnemers	Toegevoegde waarde voor Overbetuwe	Risico's voor Overbetuwe
23.	Jongeren, Alcohol en Drugs	Matiging van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren	Nee	Informeel	Overbetuwe, Zevenaar, Westervoort, Rijnwaarden, Lingewaard, Duiven, Iriszorg, Politie	Efficiency, schaalgrootte sluit beter aan bij omvang problematiek.	Financieel (voor aandeel Overbetuwe). (Gezamenlijke projectleider t/m dec. 2012)

Mogelijke samenwerkingsthema's

A	Sociaal
1	Jeugdbeleid
2	CJG
3	Kinderopvang
4	Volwasseneducatie
5	Leerplicht/VSV
6	WMO
7	AWBZ
8	Sociale werkvoorziening
9	Stadsbank
10	Schuldsanering/budgetadvies
11	Werk en integratie
12	Maatschappelijke opvang
13	Volksgezondheid
14	Vrouwenopvang
B	Economie
15	Bedrijventerreinen
16	Toerisme
17	Werkgelegenheid/arbeidsmarkt
18	Detailhandel
C	Fysiek
19	Huisvesting
20	Woningbouw
21	Milieu
22	Waterketen
23	Mobiliteit
24	Samenhang ruimte, wonen en mobiliteit
25	Woon- en leefomgeving, voorzieningen
D	Bedrijfsvoering/Uitvoering
26	Inkoop
27	ICT
28	Interimpool/inhuur
29	Belastingen
30	Uitvoering uitkeringen/ backoffice SoZa
31	Sport
32	Leerlingvervoer
33	Financiële administratie
34	Archiveren
E	Veiligheid
35	Brandweer
36	Integrale veiligheid
F	Lobby/Profilering/Vertegenwoordiging
37	Ruimte en Wonen
38	Economie
39	Mobiliteit

subregio Coninck

VGM

provincie

subregio haal

Waterschap / Provincie

subregio(?)

g5

VGM

subregio Inien

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Voorstel aan Stadsregioraad nr. 2012.025

datum	22 november 2012
portefuillehouder(s)	C.J.G. Luesink
beleidsterrein(en)	Bestuur en Organisatie
onderwerp	Consequenties van het regeerakkoord voor de stadsregio en het proces regionale samenwerking van morgen
samenvatting	Op verzoek van de Stadsregioraad zijn de consequenties van het regeerakkoord voor de stadsregio in beeld gebracht. Dit voorstel geeft beknopt de hoofdlijn en de mogelijke gevolgen weer voor de stadsregio en geeft tevens een overzicht van de verschillende processen in de Regionale samenwerking van morgen en de invloed van het regeerakkoord hierop. Tenslotte leggen we een aantal beslispunten aan u voor.
voorstel	Instemmen met beslispunten en acties naar aanleiding van het regeerakkoord.
toelichting	Inleiding Binnen de regio Arnhem Nijmegen lopen verschillende processen om afspraken te maken over intensivering van intergemeentelijke samenwerking en de toekomstige samenwerking op regionale schaal. Wij noemen hier als voorbeeld de gesprekken van de gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen die met name het sociale domein betreffen, de ontwikkelingen in de Liemers en de invoering van de RUD's. In de stadsregio voeren wij een discussie over de Regionale samenwerking van morgen met de Stadsregioraad en 20 gemeenten, wij voeren gesprekken met de provincie Gelderland over samenwerking en op initiatief van de burgemeesters van Arnhem en Nijmegen worden door de gemeenten gesprekken gevoerd over regionale samenwerking op de schaal van de stadsregio. Daarbij komt niet in de laatste plaats het Regeerakkoord van het kabinet Rutte II dat consequenties heeft voor de samenwerking ons gebied. In dit voorstel proberen wij de verschillende ontwikkelingen met elkaar in verband te brengen en vragen wij u een aantal richtinggevende uitspraken te doen. Wij nemen daarbij de consequenties van het regeerakkoord als vertrekpunt in deel 1 van het voorstel en gaan in deel 2 op een aantal thema's dieper in op de gevolgen van de beleidsvoornemens en processen die lopen. Tot slot komen we met een aantal voorstellen voor richtinggevende uitspraken en acties. Deel 1 Consequenties van het Regeerakkoord voor de Stadsregio Arnhem Nijmegen Op 29 oktober 2012 verscheen het Regeerakkoord van het kabinet Rutte II met de titel "Bruggen slaan". In de Stadsregioraad van 25 oktober 2012 is afgesproken dat het College van Bestuur na het verschijnen van het regeerakkoord de consequenties voor de stadsregio in beeld zou brengen. In dit onderdeel van het voorstel geven wij per thema aan welke consequenties het regeerakkoord heeft of welke gevolgen het zou kunnen hebben. Wij geven daarbij een richting aan voor de inzet van de stadsregio en stellen graag met u als Stadsregioraad vast of dit de juiste lijn is voor dit moment.

vervolg

Thema Bestuur

Het belangrijkste onderdeel uit het regeerakkoord voor de stadsregio's is de zin: *"een wetsvoorstel tot afschaffing van de Wgr-plus samenwerkingsverbanden zal worden ingediend"*.

Deze zin, die overigens ook in het regeerakkoord van het kabinet Rutte I stond, raakt direct aan het voortbestaan van de stadsregio met het huidige takenpakket. Belangrijk bij de landelijke discussie over het afschaffen van de Wgr-plus is de vraag wat dit betekent voor de Brede Doel Uitkering (BDU) en de zeggenschap hierover. Het regeerakkoord zegt niets over de toedeling van de BDU. Zekerheid over dit punt krijgen wij pas als het wetsvoorstel wordt ingediend bij de Tweede Kamer. Naar verluid heeft de Raad van Staten negatief geadviseerd over het voorstel van het kabinet Rutte I. Het lijkt daarmee niet vanzelfsprekend dat het kabinet Rutte II het wetsvoorstel van het vorige kabinet bij de Kamer zal indienen. De termijn waarop het wetsvoorstel wordt ingediend is nog onbekend.

In de uitgebreide VNG reactie op het regeerakkoord wordt ten aanzien van de WGR+ het volgende opgemerkt:

"Wij constateren dat het kabinet de WGR-plus samenwerkingsverbanden wil afschaffen echter zonder aan te geven wat er moet gebeuren met hun taken en bevoegdheden. Een goede bereikbaarheid van de stedelijke gebieden is van essentieel belang voor de economische groei in ons land. Gemeenten hebben de ambitie om via gebiedsgerichte samenwerking een impuls te geven aan de economische groei door te investeren in een betere en duurzame bereikbaarheid. Gemeenten willen met het Rijk tot afspraken komen dat vormen van intensieve intergemeentelijke samenwerking op het gebied van mobiliteit mogelijk blijven. De wettelijke verkeer- en vervoertaken en de bijbehorende BDU-middelen dienen op dit intergemeentelijk schaalniveau beschikbaar te blijven".

Actie vanuit de stadsregio:

Wij stellen voor de tot nu toe gevolgde lijn te blijven volgen, dat wil zeggen:

1. De ontwikkelingen rond het afschaffen van de Wgr-plus nauwgezet te volgen en waar nodig de belangen van de stadsregio te behartigen.
2. Ons te blijven inzetten om zeggenschap voor de gemeenten over de Brede Doel Uitkering en de OV concessieverlening te behouden. Hiermee sluiten wij ons aan bij het standpunt hierover van de VNG.
3. Het regionale traject over de regionale samenwerking van morgen voort te zetten en de gemeenten (door middel van onder andere het burgemeestersinitiatief) te faciliteren in het vormen van een gedragen samenwerkingsverband(en) voor vraagstukken die om een aanpak vragen op (sub)regionaal niveau. Hierbij proberen wij doorlopend aansluiting en afstemming te zoeken met het besluitvormingstraject van het Rijk over afschaffing van de WGR plus.

In het Regeerakkoord staan een aantal zaken die de stadsregio niet rechtstreeks raken, maar wel onze gemeenten en de provincie en die daarom van belang zijn:

1. *De decentralisatie van taken van het Rijk naar de gemeenten wordt voortgezet. "Een grote decentralisatie van taken en bevoegdheden vergt medeoverheden die op een passende schaal zijn georganiseerd. Voor de lange termijn hebben wij het perspectief van vijf landsdelen met een gesloten huishouding en gemeenten van tenminste honderdduizend inwoners voor ogen."*
2. *De provincies Noord- Holland, Utrecht en Flevoland worden samengevoegd, waarbij over de Noordoostpolder later een beslissing valt;*
3. *Met de overige provincies bespreken we initiatieven gericht op vergroting van de provinciale schaal;*
4. *Wij kiezen voor een materieel gesloten provinciale huishouding, beperkt tot taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal economisch beleid. We nodigen provincies uit om met gemeenten initiatieven gericht op vergroting van de gemeentelijke schaal te bespreken.*

vervolg

Actie vanuit de stadsregio

Hoewel deze voorstellen de regio niet rechtstreeks raken is het goed om er toch aandacht aan te besteden. De vorming van landsdelen met een gesloten takenpakket en 100.000+ gemeenten heeft uiteraard wel consequenties voor de gemeenten in ons gebied. Niet bekend is hoe dit in de praktijk gaat uitpakken. In 2001 verscheen een rapport van de commissie Geelhoed waarin ook werd gepleit voor landsdelen en krachtige gemeenten. Juist vanwege de schaalgrootte van de landsdelen pleitte Geelhoed voor krachtige stedelijke regio's. Wij zullen de ontwikkelingen op dit terrein nauwlettend volgen en uw raad informeren over mogelijke consequenties.

Thema Financiën

Aangekondigd is dat:

- a. Het BTW compensatiefonds zal worden afgeschaft;
- b. Decentrale overheden gaan in 2013 verplicht schatkistbankieren.

Actie vanuit de stadsregio:

Met de SKVV, VNG en IPO brengen wij de consequenties van deze beleidsvoornemens in beeld en proberen wij nog wijzigingen in de voorstellen aan te brengen. Duidelijk is dat de invoering van deze maatregelen een forse aanslag plegen op de financiële middelen van de stadsregio. In het vervolg van dit voorstel wordt uitgebreider stilgestaan bij de financiële consequenties van deze maatregelen uit het regeerakkoord voor de stadsregio.

Thema Ruimte en Mobiliteit

De volgende uitgangspunten en afspraken zijn hiervoor geformuleerd:

"Infrastructuur en bereikbaarheid zijn van doorslaggevend belang voor onze economie. De resterende investeringsruimte in Infrastructuurfonds en Deltafonds tot 2028 kan in de komende kabinetsperiode voor 80 procent worden bestemd voor nieuwe projecten. Er komt geen kilometerheffing. In plaats daarvan zetten we het programma Beter Benutten door dat een bijdrage levert aan het verminderen van files. Om de beschikbare middelen optimaal te gebruiken en ondernemerschap en innovatie te bevorderen zetten we in op publiek-private samenwerking bij de aanleg van infrastructuur."

Actie vanuit de stadsregio

Zoals eerder opgemerkt zegt het Regeerakkoord niets over de toedeling van de BDU. Wij zijn van mening dat het voor onze gemeenten van groot belang is dat de gemeenten zeggenschap houden over de BDU, de OV concessie en dat zij bij het halfjaarlijkse Bestuurlijk Overleg over het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (BO MIRT) bij de ministers aan tafel zitten. Daarom blijven wij ons inzetten om de zeggenschap over de BDU bij de gemeenten te houden. Om dit te bereiken stellen wij voor om via een gerichte lobby de besluitvorming in Den Haag te beïnvloeden.

Op mobiliteit wordt nauwelijks bezuinigd. Er komt zelfs na 2020 meer geld beschikbaar om te bestemmen. Het voorstel voor een MIRT Onderzoek HOV Arnhem Nijmegen (nieuwe naam: Gebiedsgericht MIRT onderzoek naar bereikbaarheid van de regio Arnhem/Nijmegen op de middellange/lange termijn) sluit erg goed aan bij de ambities van het Rijk en zorgt tevens voor borging van Rijksbetrokkenheid bij onze regionale opgaven. Het onderzoek wordt door het Rijk als prioriteit in landsdeel Oost gezien en het wordt zelfs breder getrokken. In de commissie Mobiliteit & Werken is een presentatie over dit onderwerp gegeven (beschikbaar via de website). Wij verwachten dat ook de minister deze wijze van werken ondersteunt en zullen u zo spoedig mogelijk over haar standpunt informeren zodra de Tweede Kamer is geïnformeerd over de uitkomsten van de BO MIRT cyclus van november.

Bij de verdere uitwerking van het regeerakkoord bleek op 12 november dat het Rijk toch structureel 250 miljoen wil bezuinigen op Infrastructuur en Milieu. Het is nog niet duidelijk op welke uitgaven, maar we zullen waarschijnlijk moeten assisteren in de lobby om de effecten op de BDU en doortrekking A15 minimaal te houden.

vervolg

Beter Benutten

Het programma Beter Benutten wordt doorgezet. De regio draait hier actief in mee met projecten zoals Slim Uit De Spits (opvolger van SLIM Prijzen) en Slim Werken (opvolger van Offensief bereikbaarheid). In dit laatste project wordt intensief samengewerkt met het bedrijfsleven.

Spoor

De aandacht in het regeerakkoord voor spoor is voor de regio goed nieuws. Bijvoorbeeld voor de projecten brug Ravenstein, Stadsregiorail 2 (met Zevenaar Oost en mogelijk andere stations) en ongelijkvloerse kruising Arnhem Oost zien wij kansen op basis van het regeerakkoord.

Studenten OV-kaart

Bij het onderwerp Onderwijs van het Regeerakkoord is aangegeven:

De openbaarvervoerkaart voor studenten wordt een kortingkaart in 2015, die ook beschikbaar komt voor scholieren in het MBO.

Actie vanuit de stadsregio

Dit beleidsvoornemen heeft met name financiële consequenties voor de stadsregio. Wij zullen deze nader in kaart brengen en u hierover informeren.

Specifiek voor thema Ruimte

"De besluitvorming over ruimtelijke projecten moet eenvoudiger en sneller, daarom stroomlijnen we de ruimtelijke wet- en regelgeving verder. In 2013 komen we met een wetsvoorstel omgevingswet ter vervanging van onder meer de wet op de ruimtelijke ordening en de waterwet."

Actie vanuit de stadsregio

De ontwikkelingen op dit terrein zullen wij nauwlettend volgen. Goed nieuws is dat een vervolg wordt gegeven aan de uitvoering van de ecologische hoofdstructuur (EHS).

Thema Duurzaam groeien en vernieuwen

Met betrekking tot economie zijn de volgende afspraken gemaakt:

"De innovatiekracht van het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de overheid zal optimaal worden gericht op de transitie naar een duurzame economie en groene groei, mede met het oog op versterking van het concurrentievermogen van de Nederlandse economie. De succesvolle samenwerking tussen bedrijfsleven, wetenschappelijke instellingen, regio's en overheid, in het kader van het topsectorenbeleid, wordt voortgezet en in het nieuwe financiële kader ingepast."

- Via NWO blijft 275 miljoen beschikbaar voor programmatisch onderzoek voor de topsectoren, waarbij de publiek-private samenwerking voor excellent fundamenteel onderzoek wordt voortgezet.

- Er komt 150 miljoen extra beschikbaar voor versterking van het fundamenteel onderzoek, waarvan 50 miljoen door herprioritering. Een substantieel deel zetten we in om te kunnen meedingen voor extra middelen uit het Europese onderzoeksprogramma Horizon 2020.

"We kiezen voor een realistische, ambitieuze groene groeistrategie, waarin ruimte en zekerheid verankert worden. Ons land heeft alles in huis om een betekenisvolle bijdrage te leveren aan de snelle ontwikkeling van nieuwe energiebronnen als zon, wind, biomassa en geothermie: hoogwaardige chemie, een innovatieve agrarische sector, grote havens en een sterke energiesector. Die ontwikkeling is noodzakelijk vanuit het perspectief van klimaatverandering en eindige grondstoffen en is tevens een uitdaging voor innovatieve ondernemingen."

vervolg

Actie vanuit de stadsregio

De beleidsvoornemens van het kabinet op het terrein van "werken" zijn deels herkenbaar, maar vragen ook deels om een heroriëntatie op dit beleidsterrein. Als het kabinet 150 miljoen vrijmaakt om samenwerking tussen bedrijven en instellingen verder te stimuleren, waarvan 50 miljoen voor herprioritering, dan moet ook onze regio daarvan profiteren. Dat wil zeggen dat er gericht op ingezet moet worden samen met het bedrijfsleven. Dit past in het streven naar Triple Helix samenwerking in de regio. Omdat economische gebieden rondom de brainports prioriteit krijgen zal onze regio hier nadrukkelijk aan moeten werken. Met een intensievere samenwerking met de universiteiten van Nijmegen en Wageningen, inclusief Food Valley en Heath Valley, kan de regio de brainport van het Oosten worden.

Thema Duurzaamheid

"We kiezen voor een aandeel duurzame energie in 2020 van 16 procent. Energiebesparing krijgt prioriteit. De aanpak van de Green Deals wordt uitgebreid met ten minste een besparingsdeal met energiebedrijven en woningbouwcorporaties voor een versnelling in het verduurzamen van de bestaande woningen. Ook voor kantoren, scholen en andere gebouwen wordt energiebesparing via energiebedrijven op deze wijze bevorderd. Het kabinet zal dit ondersteunen door waar mogelijk belemmeringen in wet- en regelgeving weg te nemen. Elektrisch vervoer biedt veel kansen voor Nederland. Met netbeheerders, energiebedrijven en lokale overheden worden afspraken gemaakt over de laadinfrastructuur om de groei van elektrische mobiliteit verder te stimuleren. Biomassa moet zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet ('cascadering') en de duurzame productie en herkomst van biomassa gegarandeerd. Nederland wil internationaal concurrerend blijven en investeringen moeten maximaal renderen. Daarom krijgen de economische gebieden rond de mainports, brainports en greenports prioriteit."

Acties vanuit de stadsregio

De keuzes van het kabinet op het terrein van duurzaamheid, klimaat en energie bieden kansen voor de regio en sluiten aan bij de activiteiten van het programma Eureka / De Groene Kracht. Wij zetten daarbij mede in op het binnenhalen van Rijkssubsidies. Bij de discussie over de Regionale samenwerking van morgen zal een besluit genomen moeten worden of deze activiteiten op de schaal van de stadsregio moeten worden uitgevoerd of op een andere schaal.

Thema Woningmarkt

Door de introductie van een minister voor Wonen en Rijksdiensten staat de wonen problematiek hoog op de agenda. Voor het beleidsterrein wonen zijn buiten de financiële afspraken de volgende kaders gesteld:

"De huurtoeslag blijft intact om woningen voor lagere inkomens betaalbaar te houden. Dat maakt een gedifferentieerde huurverhoging mogelijk. Voor huurders met een huishoudinkomen boven de 43.000 is de huurverhoging 6,5 procent plus inflatie. Woningbouwcorporaties moeten weer dienstbaar worden aan het publiek belang in hun werkgebied. Hun taak brengen we terug tot het bouwen, verhuren en beheren van sociale huurwoningen en het daaraan ondergeschikte direct verbonden maatschappelijke vastgoed. Corporaties komen onder directe aansturing van gemeenten. Gemeenten met meer dan honderdduizend inwoners krijgen extra bevoegdheden. De schaal van een woningbouwcorporatie moet in overeenstemming zijn met de schaal van de regionale woningmarkt en met de maatschappelijke kerntaak. De extra huuropbrengsten van corporaties die het gevolg zijn van de maatregelen in de huursector worden via een heffing afgeroomd."

Acties vanuit de stadsregio

De keuzes van het kabinet op het gebied van de woningmarkt roepen op dit moment veel onzekerheden op en er is nog de nodige onduidelijkheid over hoe bijvoorbeeld het toezicht door gemeenten op corporaties gaat worden vormgegeven. Voorstel is samen met gemeenten en corporaties te monitoren wat de ontwikkelingen op de woningmarkt zijn en

vervolg

proberen zorg te dragen voor voldoende betaalbare (huur)woningen in de regio.

Deel 2 Nadere toelichting op financiën

Wij gaan hier dieper in op de gevolgen van het Regeerakkoord op een aantal thema's.

Financiële consequenties van het Regeerakkoord voor de meerjarenraming van de Stadsregio Arnhem Nijmegen

Invoering van de Wet Hof

Met ingang van 1 januari 2013 vallen gemeenten, provincies en waterschappen onder de Wet Hof (houdbare overheids financiën). Die wet is een vertaling van de scherpere afspraken van het Stabiliteits- en Groeipact van strikte begrotingsregels in nationale wetgeving, waarbij er een maximaal tekort mag zijn voor alle decentrale overheden samen (uitgedrukt in het EMU-saldo). Hoewel nergens melding wordt gemaakt dat de stadsregio ook valt onder de Wet Hof, is het wel aannemelijk dat wij net als de andere decentrale overheden hieronder vallen. Invoering van de wet betekent invoering van het kasstelsel: de meting van de tekorten is het verschil tussen uitgaven en inkomsten binnen een jaar. Het moment van uitgave is bepalend voor de belasting van het EMU-saldo. Ook als die uitgaven gedekt worden met daarvoor opgespaarde voorzieningen of reserves. Aangezien wij als stadsregio zelf geen investeringen op de balans hebben staan, is de Wet Hof niet materieel van invloed op onze financiële huishouding. Binnenkort zullen er gesprekken volgen met de VNG en het Ministerie om dit te verifiëren.

In 2013 zal het schatkistbankieren worden ingevoerd

In het Regeerakkoord is afgesproken dat decentrale overheden in 2013 gaan schatkistbankieren zonder leenfaciliteit. Schatkistbankieren houdt in dat alle tegoeden worden aangehouden bij de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven lenen op de financiële markten en zal de staatschuld dalen. Alle middelen die na 4 juni 2012 (om 18.00 uur) zijn vrijgekomen, dienen uiterlijk op 31 december 2013 in de schatkist te worden gestald. Voor 2013 verwachten we nauwelijks financiële effecten vanuit het Regeerakkoord, anders dan de steeds dalende rente op de kapitaalmarkt.

Voor 2014 en volgende jaren zijn de financiële effecten aanzienlijk. Momenteel is de rentevergoeding bij het Rijk nihil, terwijl in de meerjarenraming vanaf 2014 € 475.000 is opgenomen ter dekking van de kosten voor bedrijfsvoering. Naast de dekking van deze kosten, dienen we ook de herfinancieringsrente op de BDU goed te maken. Verwacht wordt dat deze regelgeving zal worden aangepast. Echter als dit (de herfinanciering op de BDU) niet gebeurt, lopen we vanaf 2014 op basis van de huidige ECB rente een extra financieel risico op het programma mobiliteit van ca €400.000 in 2014, aflopend tot ca. € 300.000 in 2016. Deze hogere uitgaven zouden opgevangen kunnen worden binnen het programma mobiliteit

Afschaffing BTW Compensatiefonds

Het Btw-compensatiefonds (BCF) wordt per 2015 afgeschaft. De middelen die nu in het BCF zitten worden weer teruggestort in het gemeentefonds c.q. provinciefonds met een landelijke taakstellende korting van € 350 miljoen. 2014 wordt een overgangsjaar. Het is echter nog onduidelijk wat de financiële gevolgen dan zijn voor de stadsregio. Logischerwijs zouden de bijdragen vanuit gemeenten en provincie dan verhoogd moeten worden met de BTW component minus de taakstellende korting die is neergeslagen bij gemeenten en provincies. Maximaal is het BTW effect jaarlijks € 2,5 miljoen op de reguliere begroting, onderverdeeld naar ca. € 2 miljoen extra ten laste van de BDU en ca. € 500.000 verhoging van de overige exploitatielasten. In 2014 en 2015 wordt de onttrekking aan de BDU jaarlijks extra verhoogd met ca € 3 miljoen doordat in die jaren de grootste projecten van de Stadsregiorail worden uitgevoerd.

vervolg

Een nadere analyse van de financiële effecten zullen wij aan u voorleggen bij de begroting 2014.

Samenvattend zijn de belangrijkste financiële effecten op de bedrijfsvoering voor de stadsregio :

*€1.000	2013	2014	2015	2016
Wet Hof	-	-	-	-
Schatkistbankieren	-	-475	-475	-475
BTW compensatie Fonds	-	Pm	Pm	Pm

Overleg met de provincie Gelderland

Met de provincie Gelderland wordt overleg gevoerd over mogelijke consequenties van de afschaffing van de Wgr-plus in het algemeen en voor ons mobiliteitsbeleid in het bijzonder. De provincie heeft als beleidslijn dat veel zaken worden aangepakt in samenspraak met de Wgr-regio's. Om daarvan een totaal overzicht te krijgen is in het laatste bestuurlijk overleg (10 september) tussen provincie en stadsregio gevraagd naar een inventarisatie van de verzoeken die de provincie doet aan regio's voor coördinatie van projecten en subsidietrajecten voor gemeenten in de WGR regio ("Hoe spreekt de provincie de andere regio's aan voor andere items dan mobiliteit, bijvoorbeeld voor ruimtelijke taken, detailhandel, wonen en bedrijfsterreinen"). Dit overzicht levert inzicht op in welke taken de provincie decentraal i.p.v. zelf wil uitvoeren en deze inventarisatie kan een rol spelen bij de besluitvorming van gemeenten over de schaal waarop die taken moeten worden uitgevoerd. Het derde bestuurlijk overleg tussen provincie en stadsregio heeft 19 november plaats gevonden. Afgesproken is om te bekijken of er tussen de provincie en de stadsregio (als WGR+ of WGR van de inliggende gemeenten) een bestuursakkoord kan worden gesloten. Dit bestuursakkoord zou alle thema's moeten omvatten waar stadsregio en provincie nu al op samenwerken zoals mobiliteit, ruimte, wonen, economie, duurzaamheid en regiocontracten. Voor de mobiliteitstaken wordt specifiek gekeken naar een twee sporenaanpak (waarbij BDU en concessie taken al dan niet aan provincie toevallen).

Burgemeestersinitiatief

De burgemeesters van Arnhem en Nijmegen hebben het initiatief genomen om met de burgemeesters van de 20 gemeenten het gesprek aan te gaan over de regionale samenwerking van de toekomst. Er wordt gesproken over de juiste schaal van samenwerking voor verschillende thema's. Portefeuillehouder Regionale Samenwerking van morgen, Kees Luesink, is aangesloten bij de gesprekken. Het bestuurlijk voornemen is om dit proces en ons eigen proces van in één document voor te leggen aan respectievelijk de gemeenteraden en de Stadsregioraad.

Motie: "Bezuiniging op de inwonersbijdrage en biedt gelijktijdig ruimte voor de regionale samenwerking van morgen"

In de Stadsregioraad van 28 juni jl is een motie aangenomen waarin ons college wordt opgeroepen om in de 3 organisatie modellen die worden besproken, een structurele bezuiniging op de inwonersbijdrage vanaf 2014 van 25 % te verwerken.

In dit raadsvoorstel hebben wij geschetst wat de (financiële) consequenties zijn van het regeerakkoord en de stand van zaken in de initiatieven over regionale samenwerking in ons gebied. Wij stellen u voor eerst te komen tot besluitvorming over de inhoudelijke samenwerking die de gemeenten in ons gebied wensen, voordat aan deze motie invulling wordt gegeven. Zoals is aangegeven in de Stadsregioraad van 25 oktober is het niet mogelijk om zonder keuzes te maken in taken 25% te bezuinigen. Wij willen op basis van de uitkomsten van het burgemeestersinitiatief, de discussie over de Regionale samenwerking van morgen met u als Stadsregioraad en gemeenteraden en de mogelijke

vervolg

samenwerkingsafspraken met de provincie de financiële afspraken verder uitwerken. Ook de besluitvorming op Rijksniveau (uitvoering Regeerakkoord op het onderdeel afschaffing WGR plus) in hierop van invloed.

Zodra hier meer duidelijkheid over is kan aan de inhoud van de toekomstige samenwerking een samenwerkingsvorm verbonden worden (vervolgstap op de eerder gepresenteerde modellen) en kunnen de kosten daarvan in beeld worden gebracht volgens het schema: Inhoud -> vorm -> financiën.

Samenvatting

In dit voorstel hebben wij u de mogelijke consequenties van het regeerakkoord voor de stadsregio geschetst en een overzicht van de verschillende processen over regionale samenwerking in onze regio. Waar mogelijk hebben wij aangegeven welke acties wij op de verschillende terreinen willen ondernemen. Deze acties hebben wij in de vorm van besispunten hieronder nogmaals opgenomen.

Voorgestelde besluiten

Uit de verschillende trajecten blijkt dat er consensus bestaat in de regio dat er een vorm van samenwerking tussen de steden Arnhem en Nijmegen moet blijven, met name op het terrein van economie en mobiliteit.

Samenvattend stellen wij u voor:

1. dat wij blijven pleiten voor de verworvenheden voor de gemeenten van de Wgr-plus. Het gaat ons daarbij niet om behoud van de wet zelf, maar om behoud van de instrumenten uit de wet. We zullen de ontwikkelingen rond het afschaffen van de Wgr-plus nauwgezet volgen en via een gerichte lobby de besluitvorming in Den Haag beïnvloeden om de belangen van de stadsregio en onze gemeenten te behartigen;
2. zeer belangrijk hierbij is dat de gemeenten zeggenschap houden over de Brede Doel Uitkering, inclusief zeggenschap over de OV concessie en rechtstreeks overleg voeren met de minister in het BO MIRT;
3. de ontwikkelingen op het terrein van decentralisaties van taken en herindelen van gemeenten en provincies nauwlettend te volgen en uw raad te informeren over mogelijke consequenties als voorstellen concreter worden en raken aan de thema's mobiliteit, economie, wonen en ruimte;
4. in te zetten op een gebiedsgericht MIRT onderzoek "Bereikbaarheid regio Arnhem/Nijmegen op de middellange/ lange termijn" om zo (via het BO MIRT) Rijksbetrokkenheid bij de opgaven in de regio te borgen;
5. in te zetten op een intensievere samenwerking met de universiteiten van Nijmegen en Wageningen, inclusief Food Valley en Heath Valley, zodat de regio de brainport van het Oosten kan worden;
6. waar mogelijk de kansen die het Regeerakkoord biedt op het terrein van duurzaamheid, klimaat en energie te benutten;
7. samen met gemeenten en corporaties te monitoren wat de ontwikkelingen op de woningmarkt zijn en te werken aan voldoende betaalbare (huur)woningen in de regio;
8. het overleg met de provincie over samenwerking voort te zetten en te streven naar een bestuursakkoord;
9. het regionale traject over de regionale samenwerking van morgen voor te zetten en de gemeenten (door middel van o.a. het burgemeestersinitiatief) te faciliteren in het vormen van een gedragen samenwerkingsverband(en) voor vraagstukken die om een aanpak vragen op (sub)regionaal niveau. Hierbij zoeken wij doorlopend aansluiting en afstemming met het besluitvormingstraject van het Rijk over afschaffing van de Wgr-plus;

vervolg

10. ons advies over de regionale samenwerking van morgen te koppelen aan de uitkomsten van het burgemeestersinitiatief en met één voorstel te komen naar de gemeenteraden en de Stadsregioraad. Het advies van het burgemeestersinitiatief is 1 februari gereed. Wij gaan ervan uit dat de financiële consequenties van het besluit over de regionale samenwerking van morgen kunnen worden verwerkt in de begroting 2014 die in juni ter besluitvorming voor ligt.
11. de motie bezuiniging op de inwonerbijdrage te heroverwegen. Wij willen op basis van de uitkomsten van het burgemeestersinitiatief, de discussie over de Regionale samenwerking van morgen met u als Stadsregioraad en gemeenteraden en de mogelijke samenwerkingsafspraken met de provincie de financiële afspraken verder uitwerken
12. de conclusies over de consequenties van het regeerakkoord in brede zin te onderschrijven.

College van Bestuur Stadsregio Arnhem Nijmegen
de secretaris

Roel Weaver

de voorzitter

Jaap Modder